

Li defectes inacceptabil de Interlingua Gode

Factes fundamental

presentat de Dr. F. Haas

CONTENETE:

Lettre introductori

Pro quo Interlingua Gode ne posse devenir mundlingue auxiliari?

Pro quo li pronómines de Interlingua es impossibilt?

Triesim serie de defectes de Interlingua Gode

Quo Interlingua Gode es in veritá?

Textu comparant de Interlingua e Interlingue

Sistematic frases grammatical de Interlingue

1957

Interlingue-Service Winterthur (Swissia)

Interlingue-Service
Winterthur

Octobre 1957

Te estimat senior,

1944 yo publicat un brochure in quel yo monstrat, pro quo «Basic English» ne posse devenir mundlingue auxiliari. Yo indicat anc mult exemples por demonstrar li artificialitá de Esperanto e Ido, du lingues queles vole in prim linea esser regulari, ma pro to ne es natural e contene milienes de artificial parol-constructiones quam p. ex. direktistaro, devoligado, deviga, kreinto, regullio, eca, etc. vice li paroles internationalmen conoset: direction, obligation, obligatori, creator, regulator, qualitativ, etc.

In contrast a to, Interlingue (antey Occidental) de Edgar de Wahl es li ideal combination de sufficient naturalitá e facilitá, quel posse per poc simplic regules derivar li internationalmen conoset paroles ex lor radicas.

In ultim témpor on fa propaganda por Interlingua, un nov projecte de lingue international, por quel Dr. Gode editet un dictionarie Interlingua-anglesi e un grammatica in anglesi. Regretabilmen li autor principalmen ne hat studiát seriosimen li anteyan projectes de lingue international e credet saver omnicos plu bon e posser negligir li experiences del ultim decennies in li interlinguistica. Il di explicitmen, que il have null interesse selecter li paroles e li regules grammatical maxim apt por li hodal intercomunicacion international, ma que il interessa le solmen trovar li elementes lingual correspondent maxim bon a su propri vision de un protolingue originat del lingues cultural del occidente ante lor differentiation in divers lingues national. Vice li realmen existent paroles international il prender mult «protolopes» abandonat del lingues national desde seculas o mem solmen theoretic, preteret mult paroles latin vice paroles viventi, renunciát al simplic derivation regulari, selectet complicat regules grammatical toimen ne per reflectet e con impossibit pronómines, etc. etc.

Proque Dr. Gode relusa omni discussion del elementes lingual de Interlingua e Interlingue e aconosse exclusivimen su «philosophia de interlingua», il obliga nos avertir li interessates de un lingue international e monstrar les li defectes inacceptabil de Interlingua Gode.

Proque yo time, que vu ne trova li necessari témpor por studiár li detallies de Interlingua Gode, yo considera it quam mi deve, comunicar vos brevimen li resultates de mi investigationse linguisic concernent it lingue auxiliari.

Omni desirat informations concernent Interlingue vu recive del Interlingue-Centrale St. Gallen 7, Swissia.

Con respectosi salutas
Dr. Fritz Haas

Divers lingües de grand nations es sovente nominat: «mundi-lingues». Ma necun de illi posse realmen servir quam international «mundi-lingue auxiliari», e to pro ti simple cause, que omni lingues national es tro desfacilmen aprensibil per adherence de n'altri lingue, por atinger realmen ti divulgation, quel sol vell iustificar li nómine «mundi-lingue» auxiliari.

Divers lingües de grand natiões es sovente nominati: «mundi-lingues». Ma necun de illi posse realmen servir quam international «mundi-lingue auxiliari», e to pro ti simple cause, que omni lingues national es tro desfacilmen aprensibil per adherence de n'altri lingue, por atinger realmen ti divulgation, quel sol vell justificar li nómme «mundi-lingue» auxiliari.

Li real illustratioun de un lingu national foren es possibl solamen pos un sejoen de mult annus in li dominii del concretent lingue, e men taide solamen por states qui disposi de un sufticemen bon talente por lingues foren. Ma men pos un sejoen de decennies in li foren land, li sempre denove va eventig, que on ne save strax, ca un substantiv es masculin o feminin o neutri. A personas de martlinguete romanic, men consensit multissim expressions e locutions specific del linguer german e li regules de su grammatice, li posse evenit inexpectamen, que li credet que li «Buchstabe» (litree) es un substantiv feminin. Omni caracteristica existet del parol german sembla visar un substantiv feminin. **E ti desfacilita just existet anc in Interlingua**, u on deve men aprender ca un substantiv have li finale -o o -a, in casus, u omni lingues national, o admittin for majorite, la transit al plurale, p. ex.: *F boucle, H bucle, La buckle, A ball, F bal, H ballo, I ballo, debli e, p. ex.: F boucle, H bucle, La buckle, A ball, F bal, H ballo, I ballo, IIa ballo, A bronze, F bronze, P bronze, H bronce, I bronzo, IIa bronzo.*

Il superabundante dei finali -o- e -a sembra in ceturi har estot introductores solo men in il ultim moment ante il publication de l'la. Nam mem un prov-pagine del l'a-anglesi dictionarie, con quel ante il edition del dictionare on invitat al subscription, contene ancor mult substantives con vocal final quam uice in l'interlingue scriptio, ceteros et -a ha intrat in il lingue dual solum plu tardi. P. ex.: (Occidentali), e il finales -o- e -a ha intrat in il lingue dual solum plu tardi. P. ex.: accenti, accessus, accompanimentis, accordis, acronismis, accuratis, activitatem, actibus, acrobatis, acts, active, adiuncte, adjuvantem, vice il sam paroles con finale -o- e -a in il definitiv dictionarie.

Ma nu it es un facte de experienta, que dai parenteros de un conversatiu lingue qu'el i trisim martingue different, conversi plu bon in un trisim lingue qu'el i trisim lingue solamen set mal, men si ambi pala li martingue del altur plu bon quan li trisim lingue. Ti facce explica se psicologizem per to, que in li trisim lingue chascun save, que it acce se pri un lingue foren a ambi e que on deve dunc sempre petra parlar talmen, que on es comprendet, respectivem in li auditor penat comprehendet quo li parlante vole dir per su frases forsan ne tro habil. In contrast a to, on credebe in li usa del lingue martin, que li auditor comprande strax li just sens o li auditor crede, si il audi su martingue, que un frase audit es a comprehend quam si it vell esset parlar de un adherente del propri lingue martin. In plu, ti quel pala li lingue martin del parteneto, senti gemonies, pro que li save, que il ya ne mastriassit ti lingue e que dunc li parteneto audi contaminem su etras; pro to il ne posse aplicar omni conoscentis del lingue martin del parteneto. Ma li ape lingue auxiliaria es lingue foren por ambi e tam facil, que on posse mastriassit it completmen. Ma es por to it ne deve contem al rapsaps quan li finales -o e -a de lla o li desfinalitate del duplic radicias de contentis de verbes. **Yo es dunc convicteit, que un lingue**

auxiliari quel ne evita adminim ti du destacilitàs, nequande posse trovar ti divij.

Un duesim destacat de caràcter gramatical és el *grand*, que l'ha existit ac in el. I el tri vocales caracteristic A, I o E del verbos. La analogie adar es solmen qualitativ; quantitativen li desfractat es incomparablemen min *grand*. E que es essencial, li finles -o -e -a del substantives es in general evitabil, ma ne li A, i el E del verbos, si on ne volem renunciar a naturalitat e a un parofomation regulari. On vell adhar posser prender *definir* apui *definition*. Ma de altri latere just li correct usa del I in *definir* es facilhat per li conossentie del plu conoser substantie *definition*. It es evident, que *definir* vell chocar mult persones, ma certmen ne in ti gradu, quam si li finales -o -e -a in substantives es usat falskmen. Nan li conception de masculin e feminin rucha a mult plu profund sentiments. It have nemm quam consequentie, que in filmes o pezzes de teatre, in quales li morte deve esser representat per un actori masculin, ma in Francia li feminin morte *da morte* esser representat per un actori masculin, ma in Francia li feminin morte *da morte* per un feminal. Si in to on fa erras, li choc del audior es mult plu fort, quam si in un infinitive o un presente aparti un Arice un I.

Pri **gustee** on ne posse discusser, ma ir tornen n'es cert, que un lingue con tro grand pterovocalisation apertu grand «bell» a omni natiões. Mem un grand part del italianos supresse un grand numero del vocalas final e di in lor dialacte hanti: *cin, pon, moli, tal, taciò, limon, passion, languiti, crudi, uss, numer, cinq, rioni, panti, lati, mezz, roppi, vicieli, beli, moli, quanda, foudi, caldi, mosti?* legn, pioni, *temp, lardi, panti, gasti, retri, impasti, frecc, verz, formaggioti*, *questi chi, tanti che, tant de cinq meurt, el moment de, beli color rossi, quand t'è caldi, quel chi*. E anc il official lingue italian uss in mult casus Il apostrof por evitara cert accumulations de vocalas o por accurtar il lingue.

In plu, spitalament por li ocelas del italianes e de altri sud-romanes, it es tre **desageable**, si ili es acostumata a cert combinationes de vocalas final e nu trova in Interlingua adver li substantives con li vocalas caracteristic por li gêneres grammatical, ma in un tot altri gruppaton del vocalas final secun schematic regulas: adjectivie finient schematicament per -e men si li substantive fini per -o o -a, articli sempre LE, intermixon de du principies: O masculin, A feminin e E neutri in substantives, ma O por cosas masculin o feminin o neutri. A por personas feminin e E por personas masculin in li pronomines. It esset le sâgn que E, de **Wahl** sequet le principie: **Prender in li lingue international soimen to quo es realment international**, e dunc omisser quant possibil omni ti vocalas final quales trova se soimen in un restrictet nûmere de lingues national, p'râncipe si ili posse choccar adherentes de altri lingues.

INTERLINGUA.

Le belle libro
Iste libro es belle
Isto es belle
Le belle pluma
Iste pluma es belle
Isto es belle

4

ITALIAN:

Il bel libro
Questo libro è bello
Questo è bello
La bella piuma
Questa piuma è bella
Questa è bella

INTERLINGUE:

Li bell libre
Ti libre es bell
Ti es bell
Li bell plum
Ti plum es bell
Ti es bell

Quo concerne il **duplice radicaes** de contents de verbtes in lla, on deve remanetir a la idea que la existet ja divers projectes de lingües auxiliarij con sa grand natura-
lité. Ma ne un sol de lor autors successat, tam pòt quam Dr. Gode, obtenir il
derivates deverbal regulárimen per un simple metode ex il radica del verb. Il
omni beson pluri radicaes del sam verb, e ne posse indicar un reguli aplicabli po-
trova les. Solamen *Edgar de Wahl*, per li alimnominat REGULE DE WAHL, regu-
larisat milles de extrem frequent paroltes, e trova in adminin 90% de omni ca-
li desant derivates international e natural. Por li restant 10% il obtienet li
laritá secun li sam Regule de Wahl per prender ja quan radica del verb il radica
supinal, quel trova se in li international derivates connotet. Tí metode es absolu-
tamente natural, proque tal radica trova se ne solamen in grand nombre in anglesi: to sup-
press, construct, discuss, correct, confuse, suggest, etc. etc., ma anc in li
lingües romanice: Italian, Hispan, Francesi: inventi, consulti, exempti, IF prospect
press, HF editi, F suspect, digress, H redact, I sospet, etc. etc. German
minde ne va esset piet acceptat lla quan lingüa auxiliari, u on deve aprender
duplic radicaes proque e recomandar al regulari derivation deverbal tam frequent
solamen proque cert lingües in cert verbtes have pluri radicaes por li sam verb.
E il immediat comprehension e il facil aprension de omni radicaes frequent
de lla.

un celtor *gauri* e che non si era accorto che il suo
 di avari, o il ne gauri moné e tande il supresse e restava
 On ne deve obliyar que Dr. Gode, in il moment quando il pussit el restatua
 del serchias de IALA, in il direction preteret de il personalment, ne har studiata
 Occidental profundament, ma considerat it quam alcun del set lingues auxiliar
 prender in consideration del anteyan IALA: Esperanto II, Ido, Noviala

Pro quo li pronómines de Interlingua Gode es impossibil?

§ 54. Li pronomines **nos - vos** ne es recomendabil, pro tro grand similitud.

in su trad inne
omn non
if m

Por
\$ neces
Haas
\$
fratres
patri
neces
§ 6
perso
se con
\$
solme
decun
Y
con s
ancor

rimen ne pensa, e to in extrem frequent casus. Lu sam vale anc por li pronòmnes del obiecte-casu: *les, las, los* (§ 62).

Ca on prende **nostre - vostre** (*vestre*) o *not - vor* es un question de gust. Ma que on prende por li form adjectiv *mi* sin li finale adjectiv *E*, e por li form substantiv *on* adijune li finale adjectiv *E*, es un poc to inlogic. In realità null special etiquete es necessari, proque li substantiv form es format ya in omni casu per li artical definit. Tal it es in *lle*, u adver li adijunction del *E* vell esser possibil, proque ya in *lle* on distine li substantives del eglofform adjectives per li vocal final *E*: *central - centrale, ideal - ideale*.

§ 58: Li change de signification del **series O-A-E** in substantives a *E-A-O* in pronòmnes have anc li bell consequente, que *lla* have frases quam: — *le capro ... ille es belle, le historia ... illo es interessante*. To es benost plu mal quam *la bella kumbino* de Esperanto.

§ 59: Quande on prende *ti* vice *illo* quam pronòmne neutr del trisim person singular, on ne besona un special pronòmni li por casus quam: *ti pluvia, ti es vier*.

§ 60: On posse expresser omnicos sin un pronòmni quam **uno** e on dunc in li maxim mult lingues ne va bon comprender su signification ni aprender facilmen su application. Men sr. Schild in lection 13 de su manuale de aprenson ha falsamen traducter ti frase del § 60, e to just in un maniere quel monstra que li *uno* es innecessi, si on ne construce frases artificial.

§ 61: Si **illes** es masculin, it ne recomenda se prender li sam parol anc por omni tri generes, sin nocer li clarità. Li exemple del Grammatica Gode *Illes non solamente ille sed etiam illa - es illac* completa li serie del mult *ill*... Ma noi it manca ancor li pronòmni demonstrativ *ille* por indicar li lontanità apu *iste* por li proximità!

§ 63: Omni explicationes complicar de § 63 (1 complet págine) ne es necessari, si on prende un del natural solutiones de *lle* secun § 42 del Grammatica Haas (1 linea).

§ 64, 65: Introducer in li lingue international **complicationes** quam: *Mi fratre e le fratre tue es bon amicos vice Mi fratre e li tui es bon amicos* o *Mi fratre e le suo de ille es amicos vice Mi fratre e ti de ti es amicos* es realmen necessari.

§ 66: Anc ti exemples monstra bon li inaptitá del pronòmnes por li trisim person: *Ille se maria con illa e illa se maria con ille* vice simplicem: *li maria se con ella e Ella maria se con il*.

§ 69: Un tal complication, suggeret solmen de poc lingues national, es ne solmen **totalmen innecessi**, ma mem inlogic e nocce li immediat comprehension.

Secun Gr. H. § 109, 115 it vell dever esser:
Yo surprisi les e ne lo les surprisenda. Nam li *yo* es directmen in conex con *surprisi*, e solmen pos har comprender que *yo surprisi* ne solmen pos ancor *qui yo surprisi*, e li response es «*les*». E to es plu practic ne solmen pos

infinitives e participies e in participial constructiones, u anc *lla* scri talmen, ma sempre.

§ 70—72: Por complicar li regules in **maxim alt gradu**, on posse in *lla* posar li obiecte-pronòmne *les* mem ancor plu lontan del parol quel solmen fa me comprender, si ti-ci es un infinitive precedet de un verb auxiliar! *lo les va surprinder vice: Yo va surprisat les*. Tre clarmen on vide to anc in li sequent examples: *lo le face batter les*. Yo fa le batter le. — *lla se nos monstra*. Ella monstra se nos (oia nos). — *lo me lo dice*. Yo di it a me. — *lla me lo dice*. Ella di me it. — *lla me lo ha dicte*. Ella ha dit it a me. — *lo vos lo invia*. Yo inviat it vos, o a vos. — On vide ja ex li indicat traductiones anglesi de ti frases li innecessi complicationes in *lla* adiminu por angleses e germanes.

§ 74—76: Extrem regretable es li restriction del pronòmnes relativ a **que** e **qual**, vice li complet serie secun Gr. H. 49—53. To implica li clar e correct expression del coherentes. In li exemple *Ille funia optim, qual vino ille*... li *qual* es falsamen usat por un facie, quel es solmen relativ, ne qualitativ. It deve esser *li funia optim, quel victo*... o *li funia optim, quo (= quel facie)*... Anc in § 75 *le qual* es fals, correct vell esser: *li canali e li asin quel*... e *li canali e li asin quel*... Li ver signification del *qual* explica se ex li exemple: *Yo save, quel librei tu destra*. Yo save, qual librei tu destra.

Pi li necessitá del **cui** on posse discusser, si on considera li form de *quel* li quam to complicat. In omni casu in *le documentos del quales le spia habeva copia*... li *del quales* es denove fals, proque ne qualitativ, ma solmen relativ: *de quales*.

In plu: Proquo dir «li relativs es *que* e *qual*», si plu tard on introduce ancor *cui* e *qui*?

Esque in li exemple *Le spia que le agente de policia habeva vidite portava con se le plus importante documentos* on vole dir *maxim important documents* o *plu important documents*? Esque ti distinction in un lingue international ne es necessari? Si on vole iniariar francesi, on vell adiminu dever iniariar it correctmen e dir: *... le documentos le plus importante*. Ma que ti solution es to complicat es demonstrat just per li facie del fals traduction per li autor self de *lla*.

Vice *Le spia cui* *tenebinte* *le policia habeva establish*... on posse anc dir: *Li apion, li identitá de quel eset verificat del polite*...

§ 77: Li form **lo que** es solmen un povri surrogat vice *quo* o *to quo*, per quales on posse expresser su pensis mult plu nuanciamen. To fa li lingue richi Ma naturalmen, si li pronòmni relativ *quo* manca, on deve scrihar un altri via por adiminu aproximar li frase al real pensa in li propri lingue. E si li pronòmni demonstrativ *no* manca, on deve mem inventar un special *artificial* *lo*.

§ 78: Si on ne vell introducer un ruptura in li **series O-A-E** del substantives e *E-A-O* del pronòmnes, on ne vell dever dar tal regules complicar e totalmen superflu.

§ 79: Un **important deficiente** es li manca de un pronòmni demonstrativ ne specialiar por proximitá e lontanitá quam *iste* e *ille*. Pro to on es correct sempre pensar a ti differente in li multissim casus, u in li martingling on ne pensa a ti

Anci ite deficiatili, que un femina deve parlar de se self alitumen quan uo
man, es tot inecceci e ne existe adminin in anglesi e germani. Quando po
parla de me self, yo et le audior save ca yo es masculin o feminin. Io et munit
de illas qui crede que le matrimonio es sancte. Io es uno de illes qui crede
vere simpliciter. Yo es un de tis qui crede que ti matrimonio es sant (egal po
nantes e feminus).

Un lingue com tam poc perfectet pronòmnes certmen ne es aple quan li lingue auxiliari. E si adver it es possibl changear singul partels ancor pos it introduccion de un lingue auxiliari, it es lo desisti changear tal frequent parolais.

Factos de Interlingua Gode

6

scientific, si odeli quam Dur. Gode: «Omni adjectives *is tractata* quam si latin e romantic lingue velli connesser solvere in sol tip de adjectives, in quel es nulli distinction inter masculin e feminin» In il controll-lingues italian, hispan e portugesi il maiore del adjectives fini per -o -a; in francesi il -e indica fili form feminin. Usa ti finale feminin por omni ti adjectives con -o -a es presens ne plu bon quam il -a de Esperanto, precepere in un lingue quel have in il sub-stantives il vocal characteristic por il genres grammatical.

In primu o deve posir il **question preliminarit**. Esque it es necessari o *adminim* recomendabili far un distinction inter substantives e adjectives. Li lingue latin quel reflecte li original statu, conosse formalmen solmen *nominas*. Li linguec vivent monstra que *adminim* in un lingue con articul definit e indefinit e con special signe por li plurale del substantives, un special marca por distincter li substantives del adjectives ne es necessari. Ma it es question, ca ne in un linguec auxiliari, quel es ya lingue foren por omnes, it es tamen plu bon posser far il distinction, por strax vide, ca it acte se de un substantive o un adjective. On ne posse negar, que li immediat comprehension es plu facil, si in un parol quel realmen vell posser esser substantive o adjective, on strax vide, ca it es usat in il loc quam substantive o quam adjective. Ma to have valore solmen in paroles, queles existe realmen in il egal form quam adjective e quam substantive. To vale anc por participes presentie e passat (queles es ya in funde anc adjectives), usat quam substantives. Ples comparar: Il ideal citate, Il ideale citat.

Si dunc, l'possibilitat de distincion es preferibil, tande on posse questionar: Es que es plu bon, adinher un vocale final al adjectives o al substantives. La adinjection de un vocal al substantiv es **piu international** quam li adinjection al adjectiv: central - centrale, offensiv - ofensiv, directiv - directive, terrin - terrine, vertical - verticale, pos - pose, sol - soie, anc por altri vocales ex: li -e; american - americano, fisic - fisica - fisico, politic - politico, old - olda, barbar - barbaro, etc.

Ma si on velle distincter li substantiv del adjectiv per adinjection de un vocale final, tande on deve prender un general vocale final quel no choca li lingual final, tantende del divers nacions, e to dunc ne posse esser -o o -a- con su explicit caracter masculin o feminin, ma solamen **piu neutral finale -e-**.

E si on usa li -e in ti sens, on ne posse adjunter it anc generalmen al adjetives. Ma anc in se self li -e ne es un finale tipicmen adjectivc, ma substantivc. E li vocale final tipicmen adjectivc es -i, quam ha demonstrat A. Z. Ramstedt ia 1928.

In la atic lingues on trova un gran nombre de adjectives finint per -i, quiescents neutral pitjor que gènere gramatical: *omnis, status, brevis*, etc. Del 34 suïxes adjectivus del vulgari llatí 26 comencen -i, i multe de ti derivenes e lor correlatius in ti lingues vivens es internacional: *-act, -bilis, -ibil, -it, -m, -or, -v, etc.* Anglès: *speciality, verify*, F. *spécialité, vérifier* G. *Spezialität, verifizieren* H. *Spezialität, verifizieren*. E: *speciality, verify*. Multissim derivate mostra ti -i, *curatidad, verificari*. I: *speciality, verificare*. Multissim derivate mostra ti -i, *mem de adjectives com -o e -a*: *noto, nova, notatus, regularitas, realitas, justitia, longitudo, claritas*, etc. Ma anc atic lingues have mult -i in ti suïxes adjectivus: A: -y, -ibly, G: *lich, -lig, -ig, -lich, -lich, -lich, -lich*, slav: *-ib, -m, -iv, -ib, etc.* Latiu, anglès e german ha viciat multe -i per -i in ti curs de lor development. Men in japaneis ti majoritat del adjectives finit p. -i.

**Si dunc alcun vocal ha esset usat, in passat o present témpores, por carac-
terisar il adjective, ti vocal es -i.**

Ma ti -i ne deve esser adjunct a omni adjectives, ma solmen ta u it es necessari
por fixar il correct pronuntiation del ultim consonant, e pro destination pos tipic
finales substantiv e infinitiv: *felici, saggi, porosi, orgoglianti, amanti*.

E si il finale caracteristic del adjective es -i, anc il **articol definit** naturamen
es li, quo es anc il maxim neutral form por ti scope, certmen preferibil al *le* de *lla*.
Nam *le* es por italianes plural feminin, por franceses in il audition plural e in il
aspect masculin singular. Li *li* es different del italian *gli* in aspect e in pronun-
ciation e dunc ne gena in tam alt gradu quam li *le* de *lla*. In plu *le* es il maxim
apt form por il pronomin personal trisim, person masculin singular del accusative.
Prender — quam fa *lla* — ti *le* quam articul definit por masculin, feminin e
neutri, singular e plural, e in sam témpor anc quam pronomin personal del
tristem person singular masculin, monstra que *lla* es solmen un theoretic cons-
truction e que li experiences del ultim decennies, precipe li psicologic, in li
interlinguistica e in li practica del lingues auxiliari es negliget de Dr. Gode. Li
li ne es artificial: it esset usat in antien francesi e italian. Importan es anc il
facte, que li -i forma avan omni substantives comensant per un vocale **vocal-**
combinations eufonic, quo ne es il casu, si il articl es *le*.

Apu mult paroles arcaic *lla* have un **conditionale sinetic**, queles
contrastat tam fortmen al caracter general del lingue, proque ti formes es solmen
nov-romantic. In realta anglesi e german forma il future e li conditionale solmen
in analitic maniere con auxiliars, e anc li tendente de altri lingues es clarmen
vers analitic formes conjugativ.

Si on vell desirar un conditionale sinetic, on vell dever prender *-ia*, ma ne
-ea, quel ultim existe in null lingue vivent. In plu, omni ti futures e conditionales
forma exceptiones del normal regul de accentuation quo es desagregabil precipe
proque *lla* ne conosce li accentu scrit.

In tot il **accentuation** in *lla* es directmen caotic, mem plu desfacil quam in
italian. Li númer del exceptiones del sembianmen simple regul es prese plu
grand quam ti del casus regulari. In contras a to, *lle* have un accentuation tre
facil, aprensibil in poc minuts. Proque li divers lingues national accentua il sam
parol differentmen, un unitari accentuation es important, ma it nequede posse

esser il accentuation acustomat a omni nationes.
Concerent il **pronuntiation** yo questiona me, quel valor it have, indicat in
li grammatica simplicmen: G quam *g* in anglesi «good», o CH quam *ch* in
anglesi «echo, chrome», si in realta existe tam mult exceptiones de ti regul, que
in li practica on deve scrihar omni nationes.

Un defecte **importantissim** es il usa del **finale -va** por format li passate. Nam
vole esser secur pri li correct pronuntiation.
frases quam: *Napoleon nactus in 1769. Bruscamente ille levata se. A tuo ille
replacua que...* *Bellicemente ille cursa il domo quando le prese insuperabil*
ille. Felicimen il esset a hem quando il tempus ariva) es prese insuperabil
tece. Or li -va de *lla* es il finale absolutmen caracteristic del imperfecte.
In contras a to, li -i de *lla* es usabil por omni témpores passat e it es realmen

il **solution insuperabil**, per quel on posse eliminar il necessitat far un distinction
tam desfacil por non-romanes.

Magré que adminim anglesi, german, russ e latin have un special form por li
superlative, *lla* initia francesi per usar por il superlative il comparativ con li
articl definit: plus grande - le plus grande. Ma ti solution es tam complicat, que
mem il autor de *lla* self da in su grammatica adminim 6 exemples con fals ta-
duction: *Iste historia es le minus interessante que to ha legier*, traduction quam:
li minim interessat... Por esser clar, on vell dever usar il sequent form com-
plicat: *Iste historia et le historia le minus interessante...* *Iste historia es le minus*
interessante del duo, traduction quam: min interessat. *Del duo summas paga le*
plus parve, traduction quam: plu parve. *Ille ha le plus dulce temperamentum e le*
ideali le plus nativ, traduction quam: maxim duci e maxim nativ, magré il tot
different expressions.

Ma por **completar il caos** *lla* have li tri gradus de comparison in li excep-
tiones: *parve - minor - minime, magne - major - maxime*, dunc just ti paroles queles
forma il superlative in *lle*: *grand - plu grand - maxim grand e grand - min grand -*
minim grand, per quo omnicos es regularisar absolut clarmen e con maximal
facilita.

Li comparison de *lle* per «tam grand quam» e «plu grand quam» es plu
simple quam in *lla*, u on deve usar por li egalita «como» e por li comparison
«que», ti sam «que» quel have sin to ja tro mult different significations.

Just in li exemples del grammatica Gode por li comparison del adverbies
on vide clarmen quant **pesosi** es il accentuat finale adverbial *mente* e quant
hideosi es il mult *-e final* in adverbies e adverbies e participies: *Ille scribe plus*
interessante que ille sed illa parla minus interessante. *Iste chocolate*
es attractiveamente impacchettare - Ti chocolate es attractiveamente impacat.

Vice il simple e **logic sequente del frase-partes** de *lle*: *subject — predicat —*
acusativ object — dativ object, con maxim grand liberta in li position del arti-
butes secun li coherentes del singul, paroles, *lla* posi il acusativ-pronomin avan
li verb, exceptet si ti-ci es un infinitive o un participie, u il acusativ-pronomin
deve sequer il infinitive o participie, ma con li exception del exception, si il
infinitive o participie es precedet de un verb auxiliari, u il acusativ-pronomin
posse precedet il verb auxiliari: *Illes les sorprendeva. Pro sorprenden les illos*
debeva curri. Illes les ha sorprendite. Illes les va sorprendere. Tal totalmen inecessi
complications certmen ne es recomandabil in un lingue auxiliari.

In *lla* manca li tre uti distinction inter: *pro* (cause) e *por* (scope). *Ille suffice*
por mult le pro illo conenete de vitamine.

Interlingua have quam principie, prender il **prototypes**, to es il ultim conosset
form comun de cert controll-lingues, vice il paroles comun al lingues vivent. To
ducere a paroles ne plu usat desde 15 seculs o in grand parte men a formes theoretic
nequande usat realmen. Esque alquo deveni «scientific», solmen pro que it es bast
sur un unitari principie, mem si ti-ci es tam strangi e extravagant?

Pro ti principie *lla* p. ex. anc ne possset considerat, que li lingues vivent ha
viteat desde long in mult paroles li *Alu* latin per O o U e li P per V: *paupe-*
poire, pau- *po-*, *cansa - core, claud-* *cluder*, L *recepte*, I *ricevere*, F *ricevoir*,
H *rechten* (b pronuntiat v), P *recher* (b pronuntiat v), A *to receive*: *lla reeipen*,

chert
super-
con-
nt ha
basal
cretic
To
fossil
office
cessi
min
min
min
van
tri-
—
cat.
late
ant
ies
ion
blu
nal
P-
es
le
ot

Molt paroles es usen en un **sens atípic**, quel ha cançat des de long o ha desenvolupat se a du paroles con diferent significacion. In tal casus lla ne posem far tal distincions simplement. Ila: *saper*, lla: *saver*/*saper* (*saporiti*), *deber*—*dever* (*dehion*), *littera*—*littere*/*littere*, *poter*—*poteri*/*poteri*, *cade*—*chamel*/*chê*, *fooc*/*fooc*/*oy*, *cansa*—*cansel*/*ole*.

[illegible]

In Lla on posse format derivates tan s'acaba: *compirare, inaudition*, indicat de Dr. Gode in su grammatica vice li verbos: *exequien, emer, telger, compirare, incision*. De altri latere: qui conose li verbos: *execution, preemption, colliger, deliger, sancti, conceller* e posse derivat de illi: *execution, preemption, colliger, deliger, sancti, conceller* ha monstrat vos, que Lla ne selection, collection, detector, sanction, convulsion? ha monstrat vos, que Lla ne selection, collection, detector, sanction, convulsion? ha monstrat vos, que Lla ne selection, collection, detector, sanction, convulsion?

nt ha
mper-
cevoir,
eciper,

IALA (International Auxiliary Language Association) esset fundat 1924 de sr. e. sta. Morris. Sta. Morris esset Esperantist e esperat, que li resultare del linguistia reserchas vell esset li election de Esperanto quam unice mundlinguae auxiliari. Sub li direction de prof. Collinson, un militiant Esperantist, on fixat «critèries» por li election del maxim ap. lingue auxiliari. Ti critèries esset redactet talmen, que Esperanto vell har satisfat li maxim bon. Ma tande li Occidentalists invitat a IALA un exposé de ca. 50 págines por monstrar li superioritá de un lingue del tip naturalistic. IALA decidet finalmen acceptar null del lingues auxiliari existent e self serchar li maxim apte solution, ma solmen ancor sur li base del international parolos. On comensat studiar li lingues national self e serchar li parolos e li regles grammatical ja existent in li principal lingues cultural del occident. To esset dunc faciliemen li sam, quo ant. Edgar de Wahl hat fat quele decennies antey e quo hat ductet le a Occidental, gste 1949 nominat Inetlingue.

Li resultat del votacion esset un grand majorite por M+C e plu mult per IALA. Ti votacion naturalmen ne esset obligator por IALA; ma it es interessant constater que omni studies del stab linguistic hat duceit li direction del rescrhas de IALA a aproximativmen li sam opinion. Or plu tard li direction del rescrhas chagiet: Dr.Gode preteret li paroles latin e li protopores vice li realmen international paroles modern del hodie lingue national e li expulset li regulation secun li variantes M e precipue C. Interlingua dunc ne es li lingue de IALA, ma un variante secun li teories personal de Dr.Gode.

Li nòmme **Occidental** del lingue international creat de **Edgar von Wahl** esset 1949 viceat per li nòmme **Interlingue**, por evitar li politic aspekte del nòmme «Occidental-Union», sin changear li lingue self.

Textu comparativ

Noi publica infra, quam exemplum illustrativ, li textu de un lettre comercial in Interlingua e Interlingue.

INTERLINGUA

Estimate seniores,

Nos ha recipite vostre epistola del 12.4.57 e manda vos hic juncite le factura e le cognoscimento del cargoamento de buyro que vos nos ha facite le placer de ordinat.

Manda nos, si il vos place, le summa de \$ 1250.— in un cheque super Nove York, in conformitate con le conditiones de nostre contracto de ception.

Nos nos ha effortiate de seliger le plus bon qualitate de buyro obtainibile quia nos ben cognosce le requirimentos de vostre mercato e sapet quante exigente es vostre clientela in Svizra.

Concernente le secunde medietate de vostre ordine, nos infelicitemente nondum pote indicar vos le data exacte de expedition, sed nos spera que il non essera nimis tarde si nos succede de facer le imbarcamento intra tres septimanas.

Si vos desira emter un nove lot de merces, nos vos pete scriber nos per retorno de posta. In responsa a un recente inquesta que nos habeva le opportunitate facer inter le productores, nos recipieva in facto le information que illes require hodie un termino de livraison de al minus cinquantenas pro exequer le ordines, sperante que vos essera plenamente satisfacte de nostre servicio, nos vos saluta sinceremente

X. Y.

INTERLINGUE

Estimat seniores,

Noi ha recibiv vor lettre del 12.4.57 e invia vos ci-junt li factura e li conossament del cargament de buttre quel vu benevolez comandar nos.

Ples misser nos li summa de \$1250.— in un chec sur New York, in conformita con li conditiones de nor contracte de compra.

Noi ha effortiat nos selecter li maxim bon qualitat de buttre obtainibil, pro que noi bon conosse li besognes de vor mercate e save quant exigente es vor clientela in Svissia.

Concernent li duesim dent de vor comenda, noi regretabimta ancor ne posse indicar vos li exact date de expedition, ma noi espera que it ne va esser tro tard, si noi successa far li imbarcament intra tri semanas.

Si vu desira comptar un nov partie de merces, noi peti vos scrit nos per retorn de posta. In response a un recent inqueste quel noi havet li occasion far inter li productores, noi rectiv in facie li information que illi besona hodie un termin de livraison de adminin quin mensus pot executer li comandas.

Sperante que vu va esser plenamen satisfact de nor service, noi saluta vos sincerem

X. Y.

Tipparaciones: Ilac: 1038, Ilac: 1144 = 10 % plu mult

Frases systematic por omni essential regulas grammatical

Li sequent unic pagine de frases in Interlingue contene por chascun essential regul del grammatica de Interlingue, inclusive li sintax, un frase specimenic. Tam simple es li mecanisme de ti lingue international, que un mult plu grand circui de personas es capabil realimen mastrisar li simple mecanisme sin exceptiones, quam to vell esser possibile in alcun lingue national con su mult plu complicat regulas e con omni li exceptiones e li amasse de special maniores de expression. Tamen Interlingue possede li plen expressivitate del lingues national; nam it ne renuncia a cert possibilitas de expression, it solmen selecte in chascun punctu li maxim simple o li maxim conossat form de expression.

1 Yo manja un pom. Li pom es un fructe. Tu manja un pir. It anc es un fructe. Noi manja du bon fructes. Mi fratre manja prunes. Il manja tri prunes. Mi sestra manja cereses; ella manja mult cereses. Il manja prunes e cereses. Vu manja pires, prunes e cereses. On manja li mult bon fructes. Yo pretere li dulcis. A mi padre yo di «tu», ma tu di «vu» a mi padre. Li padre es grand e li matre anc es grand; ill es grand.

2 Yo vide te. Yo da te un pir. Yo da ti pir a te. Li pir es de me. Li padre da un pom al filia. Ella es li sestra del filio.

3 Yo lava me. Yo lava te. Tu lava me. Tu lava te. Il lava se. Il lava la. Il lava la. Il lava te. Il lava nos. Ella lava se. Il lava se. Il lava se. On lava se. Noi lava nos. Vu lava vos. Vu lava nos. Il lava se. Il lava se. Il lava se. Tu da tui pir a nos. Vu da vor fructes a les. Il da lor fructes a la. Yo da te mi pom, etc.

4 Mi pom es plu grand quam su prunes, ma it es min grand quam tur pir. Li maxim grand de vor fructes es tui pir. Li minim grand su cereses. Nor pom e pir es tam bell quam lor prunes e cereses. Nor fructes es tam bell quam li lores. Lu maxim bell es li bellissim composition del colores.

5 Yo es ci. Tu anc es ci. Ma il es ta. Ti fructes es bell. Ti-ci pom es verd. Ma ti-la pir es yelb. Ti-ci cereses es rubi, ti-sta es nigri. To es bell colores.

6 Qui veni? Tu filia. Quel filia? Li filia del vicino. Quel es li dom del vicino? Su dom es grand. Quo il filia vole? Ella apporta fructes por li infantes queles ama les. Yo ne save quo far, nam omnes ama les. It qui ha laborat matine mult rective li maxim grand fructes; tis queles ha laborat poc, rective li min grand fructes. Tamen on save tre rapidmen qualimen distribuer li fructes. Ti metode functiona bon; it es correct.

7 Hodie yo labora ci. Yer yo ha arivat. Yo arivat per li tren de Paris, u yo hat laborat antey. Deman yo va departer per auto pos har finit mi labor. Yo vell restar plu long, ma on telegrafat me: Veni tam bentost quam possibile! Dunc lass nos finir nor maxim urgent labores. Li altri labores queles yo ancor vell har devei far, yo va dever far plu tardi: ples excusar to. Quando yo fa bon mi labores, yo es estimat e yo va esser bon payat. In Paris yo hat esset honorat per un special premie. To mey suffice.

8 Li padre da li libre al filio. Li bon padre sovente voluntarimen da bell libros a su diligent filio. Il da ne li fructe, ma li libro. Ne il da li libro, ma ella. Anc yo ama vos. Yo ama anc vos. Yo videt te. Yo da te it. Yo da ti it. Yo da ti a te. A te yo da ti.

9 Esque vu hat comprendet me? Ha vu comprendet me? Quant personas tu crede vider? Crede tu vider mult personas? Qui tu vider? Qui vide te? Il di que il es malat. Il pensat que yo ha venit. Ella questionat, proquo yo es tam gai? Yo desira que vos veni. Si yo vell esser malat, yo vell rester in hem. Yo ne save, ca yo comprende vos correct. Ca il veni o ne, noi va consensar. Si on vell saver, ca il veni? Yo crede que yo ha videt te. Yo crede har videt te. Yo crede vider te.

Accentuation: Li poc articules del grammatica e li vocabularium de Interlingue es facilissim e representa indubitablem li maximum de simplicita.